

A Fővárosi Ítéltábla a Szabó Balázs Gábor Ügyvédi Iroda által képviselt felperesnek a Dávid, Stanka, Szikla Ügyvédi Iroda által képviselt alperes ellen általános szerződési feltételek érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2016. január 29. napján kelt 33.G.44.444/2014/27. számú ítélete ellen a felperes által benyújtott fellebbezés folytán indult másodfokú eljárásában meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a fellebbezett rendelkezését helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 10.000 (tízezer) forint + áfa ügyvédi munkadíjból álló másodfokú eljárási költséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes módosított keresetében elsődlegesen azt kérte, a bíróság állapítsa meg, a felek által kötött kölcsönszerződés nem jött létre a régi Ptk. 205. § (2) bekezdése és 523. §-a alapján. Másodlagos kereseti kérelme annak megállapítására irányult, hogy a kölcsönszerződés semmis a Hpt. 213. § (1) bekezdés a), c), d), és e) pontjai, a régi Ptk. 239. § (2) bekezdése alapján. Harmadlagos keresetében azt kérte, hogy a bíróság állapítsa meg a kölcsönszerződés 7. és 12. pontjának semmisségét a régi Ptk. 209/A. § (2) bekezdése, továbbá a 18/1999. Korm. rendelet 2. d) pontja alapján. A tisztességtelenség jogkövetkezményeként a kölcsönszerződés érvényessé nyilvánítását kérte a régi Ptk. 209/A. § (2) bekezdése és a DH 2 törvény 37. § (1) bekezdése alapján azzal, hogy a tárgybeli 7. és 12. pont semmis, annak alkalmazását a bíróság mellőzi, így az nem jelent kötelezettséget. A jogkövetkezmény levonása és alkalmazása kapcsán az összecszerű kérelmét 0 forintban jelölte meg.

Az alperes elsődlegesen a 2014. évi XL. törvény (DH 2 törvény) 37. § (3) bekezdése alapján per megszüntetését kérte, ha a felperes nem terjeszti elő jogkövetkezmények levonása iránti igényét. Az érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Arra hivatkozott, hogy a keresettel érvényesített jog elévült, mert a kölcsönszerződést a felek 2007. február 28. napján kötötték, a felperes pedig a keresetlevelét 2014. november 4. napján terjesztette elő. Ezt meghaladóan állította, hogy a szerződés konvalidálódott, mert 2011. április 19. napján és 2014. január 2. napján közös megegyezéssel módosították, ezáltal érvényesnek és hatályosnak ismerték el.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította, és kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 127.000 forint perköltséget. Az ítélete jogi indokolásában rögzítette, hogy a felperes a másodlagos és a harmadlagos keresete körében nem, illetve nem megfelelően terjesztette elő a jogkövetkezmény levonására irányuló kérelmét, ezért a DH 2 törvény alapján úgy tekintette, hogy ezen kereseti kérelmeit nem tartja fenn. A perben így az elsődleges kereseti kérelmet kellett elbírálni. A felperes nem bizonyította, hogy a szerződés létre nem jött megállapításának a Pp. 123. §-ában előírt feltételei fennállnak, de a keresete érdemben sem volt alapos. Az elsőfokú bíróság kifejtette ugyanakkor a határozatában „elsőként” azt is, hogy az alperes elévülési kifogását nem tartotta megalapozottnak figyelemmel a 2014. évi XXXVIII. törvény (DH 1 törvény) 1. § (6) bekezdésére. A régi Ptk.-nak az elévüléssel kapcsolatos szabályait a fogyasztói kölcsönszerződésből eredő követelések tekintetében úgy kell értelmezni, hogy e követelések a kölcsönszerződések fennállása alatt nem évülnek el, azok elévülése a szerződés megszűnésével kezdődik, márpedig a kölcsönszerződés 2014. augusztus 30. napjával került felmondásra. A régi Ptk. 324. § (1) bekezdése szerinti 5 éves elévülési idő tehát a régi Ptk. 326. § (1) bekezdése alapján a felmondást követő naptól kezdődik, és legkorábban 2019-ben jár le. A kölcsönszerződés konvalidálódása sem állapítható meg figyelemmel arra, hogy az érvénytelenség fennállását a szerződéskötés időpontjában fennálló tények alapján kell elbírálni, ezért a jogi hiba esetleges utólagos orvoslása nem bírhat a szerződéskötés időpontjára visszaható hatállyal. Az elsőfokú bíróság a per tárgyának értékét, valamint az az alapján pótlólag lerovandó kereseti illeték mértékét az Itv. 39. § (1) bekezdése alapján, az elsődleges – a kölcsönszerződés létre nem jöttének megállapítására irányuló – és a másodlagos – a kölcsönszerződés semmisségének megállapítására vonatkozó – kereseti kérelmek alapján az Itv. 40. § (2) bekezdése és a 42. § (1) bekezdés a) pontja alapulvételével a Pp. 26. §-a szerint állapította meg. A pervesztes felperest a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes ügyvédi munkadíjból álló perköltségének megfizetésére, amelynek összegét a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) és (6) bekezdése alapján a jogi képviselő által kifejtett ügyvédi tevékenységre figyelemmel 100.000 forint + áfa mérsékelt összegben állapított meg, mivel megítélése szerint ez áll arányban az elvégzett jogi képviseléssel.

Az ítélettel szemben az alperes és a felperes is fellebbezést terjesztett elő.

Az alperes fellebbezése az elsőfokú ítélet indokolásának részbeni megváltoztatására irányult. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg, hogy a felperes követelése nem évült el. A DH 1 törvény alapján a fogyasztó kizárólag az egyoldalú kamatemelés és az árfolyamrés tisztességtelensége folytán léphet fel követeléssel a pénzintézetekkel szemben, így a hivatkozott törvény 1. § (6) bekezdésében rögzítette, hogy a Ptk.-tól eltérő elévülési szabályok kizárólag ezen követelések esetében alkalmazhatóak. Az 1/2010. (VI.28.) PK vélemény 2. pontjának 4. bekezdése elvi érveléssel rögzíti, hogy az érvénytelenség jogkövetkezményeként a szerződő felek jogviszonyának a bíróság általi rendezésére csak az elévülés, illetve az elbirtoklás időbeli korlátai között kerülhet sor. A semmisségre való határidő nélküli hivatkozás csak az érvénytelenség általános jogkövetkezményének az érvényesülésére vonatkozik, nem jelenti a restitúciós, illetve elszámolási igények érvényesíthetőségének a határidő nélkülségét. Ezt támasztja alá az EBH2010. 2222. szám alatt közzétett eseti döntés is. Ebből következően a felperes régi Ptk. 237. § (2) bekezdésében meghatározott jogkövetkezmény alkalmazása iránti igénye mint kötelmi igény a régi Ptk. 324. § (1) bekezdése alapján 2012. február 28. napján elévült. Az alperes ezért az elsőfokú ítélet indoklásának megváltoztatását kérte annak megállapításával, hogy a felperesnek a keresettel érvényesíteni kívánt joga elévült. Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg azt is, hogy a perbeli kölcsönszerződés nem konvalidálódott a felek szerződésmódosítása folytán. A szerződésmódosítás érvénytelenségi okot orvosolt, azt az alperes közvetlenül maga írta alá, a kereskedés által kötött

szerződést a felek érvényesnek és hatályosnak ismerték el. Az esetlegesen álképviselőként eljáró kereskedés eljárását az alperes ismételten jóváhagyta a szerződésmódosítás aláírásával. A szerződés módosítása a szerződéses konstrukciót is módosította azzal, hogy a felek áttértek a forint alapú finanszírozásra. A deviza alapú szerződésre vonatkozó, esetlegesen tisztességtelen rendelkezéseket közös megegyezéssel maguk iktatták ki a szerződésből, így ezen rendelkezések tisztességtelenségét az elsőfokú bíróság nem vizsgálhatta volna, mivel az már nem volt hatályban. Az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg, hogy a felek közös megegyezéssel nem orvosolhatják a szerződés esetleges hibáit, és ezzel nem tehetik érvényessé a szerződést.

Az ítéletnek a perköltségre vonatkozó rendelkezése ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen annak megváltoztatását és a nem meghatározható pertárgyérték szerinti perköltség megállapítását, másodlagosan a perköltség megállapítása körében az elsőfokú bíróság új eljárásra és ennek során új határozat hozatalra utasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdését, az 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 39. § (1) és (3) bekezdését, valamint tévesen állapította meg mind az államnak fizetendő illetéket, mind az alperesnek fizetendő perköltséget. Kereseti kérelmének jogi érvelése ugyanis azon a jogi tényállításon alapult, hogy azért nem jött létre szerződés, mert a felek között nem volt konszenzus a kölcsön összegében, amiből az is következik, hogy a pertárgy értéke sem meghatározható. Ráadásul az elsőfokú bíróság a pertárgy értékéről külön végzést nem hozott. Ezt követően a felperes részletesen kifejtette a szerződés létre nem jöttével, és annak érvénytelenségével kapcsolatos álláspontját.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében a felperes fellebbezésével szemben az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. A deviza alapú kölcsönszerződések esetében a per tárgyának értékét a szerződésben kikötött kölcsönösszeg alapján kell megállapítani. A felek között a kölcsön forint összegében konszenzus volt. A kölcsön összegének feltüntetése devizában nem érvényességi kelléke a kölcsönszerződéseknek. Ezt a Kúria is rögzítette az 1/2016. Polgári jogegységi határozatában. A felperes szerződéses akarata 6.627.500 forint kölcsön felvételére irányult, deviza-alapú elszámolással. Ez a szerződésből egyértelműen megállapítható, így a felperes a konszenzus hiányára megalapozatlanul hivatkozik. Az elsőfokú bíróság a per tárgyának értékéről a jogszabályoknak megfelelően külön végzést hozott, ennek kihirdetésekor a felperes is jelen volt, így rosszhiszemű az a tényállítás, hogy erről nem tudott.

A felperes az alperes fellebbezési ellenkérelmére tett észrevételében továbbra is vitatta azt, hogy konszenzus lett volna a felek között a kölcsön összegében.

Az elsőfokú ítéletnek jogerőre emelkedett a per főtárgya tekintetében hozott rendelkezése, ezt az ítélőtábla a Pp. 228. § (4) bekezdése alapján nem érintette és a fellebbezéseket a Pp. 256/A. § (1) bekezdésének b) és d) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Az alperes és a felperes fellebbezése nem alapos.

Az alperesi fellebbezés érdemi vizsgálata során abból kellett kiindulni, hogy az elsőfokú ítélet jogorvoslati kérelemmel nem támadott megállapításai értelmében az elsőfokú bíróság kizárólag a felperesnek az elsődlegesként megjelölt kereseti kérelméről döntött, ami a szerződés létre nem jöttének a megállapítására irányult. A Pp. 221. § (1) bekezdése értelmében az ítélet indoklásában röviden elő kell adni a bíróság által megállapított tényállást az arra vonatkozó bizonyítékok megjelölésével, hivatkozni kell azokra a jogszabályokra, amelyekre a bíróság ítélete alapszik. Ebből az következik, hogy a határozatban a döntés alapjául szolgáló, releváns tényeket kell meghatározni,

illetve mind a kereseti kérelemben, mind az ellenkérelemben hivatkozott jogi érvek, álláspontok közül azok tekintetében kell érdemben állást foglalni, amelyek a döntés meghozatalánál jelentőséggel bírnak.

A felperesnek az adott esetben kizárólag megállapításra irányuló keresete volt, amely nem teljesítésre, hanem egy jogviszony létre nem jöttének a kimondására irányult. Nem volt tehát olyan követelése, amely tekintetében a régi Ptk. 324. § (1) bekezdése alapján vizsgálni lehetett volna az elévülés tényét. Az 1/2010. (VI.28.) PK véleményben részletesen kifejtettek szerint érvénytelen szerződés esetén, az érvénytelenségi ok kiküszöbölése, illetve az érvényessé nyilvánítás esetkörében lehet jelentősége az „érvényessé válásnak”, a konvalidálódásnak. A szerződés létre nem jöttére irányuló kereseti kérelem elbírálásakor tehát ez a kérdés nem bír jelentőséggel, így nem is vizsgálható. Mindezek alapján az elsőfokú bíróságnak nem kellett a fenti körben kifejtenie az álláspontját, ezért az ítéletábra az indokolásából mellőzi a kapcsolódó részt. Az alperes fellebbezése azonban nem volt alapos, mert az kifejezetten az elsőfokú ítélet indokolásának a fellebbezésben megjelölt tartalmú megváltoztatására, a két, jelen ügyben nem releváns jogkérdésben való érdemi állásfoglalásra irányult.

A felperes alaptalanul hivatkozott fellebbezésében arra, hogy a kölcsönszerződés létre nem jöttére irányuló keresete alapján a pertárgy értéke nem határozható meg. A Pp. 24. § (1) bekezdése alapján a pertárgy értékének megállapításánál a keresettel érvényesített követelés vagy más jog értéke az irányadó. A Kúria 5/2013. számú Polgári Jogegységi határozatának 2.a. pontja szerint a per tárgyának értékét – főszabályként – kizárólag a szerződés érvénytelenségének megállapítására irányuló perekben a szerződésben kikötött szolgáltatásért járó ellenszolgáltatás értéke alapján kell meghatározni, azaz a Pp. 24. § (1) bekezdése szerint, ami a szerződés létre nem jötte esetén is irányadó.

Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság a per tárgyának értékét helyesen állapította meg figyelemmel arra, hogy a perbeli esetben a 2007. február 28. napján kelt kölcsönszerződés tanúsága szerint a felek a kölcsön összegét egyértelműen 6.627.500 forintban határozták meg. Az elsőfokú bíróság ennek alapul vételével helytállóan döntött az illetékről és az alperesi jogi képviselő munkadíjáról.

Az Itv. 42. § (1) bekezdés a) pontja alapján az illeték mértéke peres eljárásban a pertárgy értékének – perbeli esetben 6.627.500 forint – 6%-a, azaz 397.650 forint. A felperes 36.000 forint illetéket lerótt, ezért az elsőfokú bíróság helyesen hívta fel a felperest a 2015. szeptember 23. napján tartott tárgyaláson a 33.G.44.444/2014/16/I. szám alatt hozott végzésével további 361.650 forint kereseti illeték lerovására.

A bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (1) bekezdése értelmében ha a fél és az ügyvéd között nincs az ügy ellátására vonatkozó díjmegállapodás, vagy ha a fél ezt kéri, a bíróság a képviselőt ellátásával felmerült munkadíj összegét a (2)-(6) bekezdésekben foglaltak figyelembevételével állapítja meg. A (2) bekezdés a) pontja szerint a polgári perben az elsőfokú bírósági eljárásban az ügyvéd munkadíjának a pereszes felet terhelő összege a 10.000.000 forintot meg nem haladó pertárgyérték esetén a pertárgyérték 5 %-a, de legalább 10.000 forint. A (6) bekezdés alapján a munkadíj megállapítása során a munkadíj összegét a bíróság indokolt esetben mérsékelheti, ha az nem áll arányban a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel.

Az ügyvédi munkadíj megállapítása során az elsőfokú bíróság a helyesen meghatározott pertárgy értékéből indult ki, és mérlegelés alapján az ügyvédi munkadíjat az alperesi jogi képviselő által kifejtett ügyvédi tevékenységre figyelemmel 100.000 forint + áfa összegre mérsékelte, mivel megítélése szerint ez áll arányban az elvégzett jogi képviselettel. A felperes a fellebbezésében maga sem adott elő egyéb olyan körülményt, ami a díj mérséklését indokolná. Így az ítélet tábla csak utal arra, hogy az ügyvédi munkadíj nem eltűzött. A felterjesztett iratokból megállapítható ugyanis, hogy perbeli esetben az alperes ügyvédje 2015. szeptember 1. napján 6 oldalban összefoglalt érdemi ellenkérelmet terjesztett elő. 2015. szeptember 9. napján bejelentette, hogy a felülvizsgált elszámolás megtörtént. 2015. szeptember 18. napján 11 oldalas permegszüntetési kérelmet és előkészítő iratot, 2015. december 28. napján 2 oldalas előkészítő iratot terjesztett elő. A 2015. november 23. napján és 2016. január 29. napján tartott tárgyalásokon nem jelent meg, azonban a 2015. szeptember 23. napján tartott tárgyaláson megjelent.

A kifejtettekre tekintettel az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján – a fellebbezésre tekintettel pontosított indokolással – helybenhagyta.

A Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte az eredménytelenül fellebbező felperest az alperes részére a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-ának (2) és (5) bekezdése alapján megállapított ügyvédi munkadíjból álló másodfokú eljárási költség megfizetésére.

Budapest, 2016. év november hó 9. napján

. Sándor Ottó s.k.
a tanács elnöke

dr. Buglyó Gabriella s.k.
előadó bíró

. Ócsai Beatrix s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:

bírósági tisztviselő